

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Antonína Koukala a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně **F. L.**, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, Praha 5, Křížová 25, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 5. 2000, č. j. xxx

t a k t o :

I. Rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 23. 5. 2000, č. j. xx se **z r u š u j e** a věc se **v r a c í** České správě sociálního zabezpečení k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení (dále jen „žalovaná“) ze dne 23. 5. 2000 byla žalobkyni přiznána jednorázová peněžní částka ve výši 30 000 Kč podle § 4 odst. 4 zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád v letech 1939 až 1945 s odůvodněním, že prokázala, že její manžel K.L. konal vojenskou službu od 2. 12. 1944 do 5. 5. 1945, tedy po dobu delší než 3 měsíce, ale kratší než 1 rok – za tuto dobu by měl nárok na peněžní částku 60 000 Kč. V souladu s § 4 odst. 4 cit. zákona jí tedy byla přiznána polovina z této částky.

Ve včas podaném opravném prostředku žalobkyně poukázala na to, že její manžel podal přihlášku do čs. armády v zahraničí ve Švýcarsku dne 14. 8. 1944 a jeho účast v armádě v zahraničí trvala až do 14. 11. 1945 – což doložila. Není jí teď jasné, proč žalovaná ohraničuje jeho účast datem 2. 12. 1944, kdy dorazil lodí do Anglie a datem 5. 5. 1945, které není zákonem danou podmínkou k získání příspěvku, ale je jí rok 1945. Manželova účast tedy

trvala od 14. 8. 1944 do 14. 11. 1945 – tedy téměř 15 měsíců a nikoli jak je uvedeno v rozhodnutí.

Žalovaná ve vyjádření k žalobě (opravném prostředku), s odvoláním na § 15 bod 2 zákona č. 255/1946 Sb. uvedla, že doba strávená ve vlastnosti účastníka národního boje za osvobození v československých zahraničních armádách nebo spojeneckých armádách končí vždy nejpozději 5. května 1945. Nezpochybnila skutečnost, že manžel žalobkyně konal vojenskou službu i po tomto datu, tuto službu však podle jeho názoru již nelze považovat za konání vojenské služby v čs. armádě v zahraničí mající charakter odbojové činnosti. Z konstrukce § 1 odst. 1 zákona č. 39/2000 Sb. je patrné, že nároky občanů podle tohoto zákona jsou spojeny s vymezením těchto občanů jako účastníků národního boje za osvobození ve smyslu zákona č. 255/1946 Sb. a opačný výklad by podle názoru žalované odporoval úmyslu zákonodárce i účelu zákona. Žalovaná dále připustila, že v napadeném rozhodnutí chybně uvedla datum počátku konání vojenské služby jejího manžela (2. 12. 1944 místo 14. 8. 1944). Toto pochybení však k vyloženým skutečnostem považuje za irelevantní, neboť i v případě uvedení správného data by žalobkyni nemohlo být přiznáno odškodnění ve smyslu § 4 odst. 1 cit. zákona, neboť ani doba od 14. 8. 1944 do 5. 5. 1945 nedosahuje doby alespoň 1 roku.

Z uvedených důvodů žalovaná proto navrhla, aby soud napadené rozhodnutí jako věcně správné a zákonu odpovídající potvrdil.

V daném případě jde o věc, která na Nejvyšší správní soud přešla podle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., o soudním řádu správním (dále jen „s. ř. s.“) z Vrchního soudu v Praze. Nejvyšší správní soud ve věcech neskončených vrchními soudy dokončí řízení zahájená před těmito soudy jako soud prvního stupně. Podle § 130 s. ř. s. se neskončená řízení podle části páté o. s. ř. dokončí podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního s. ř. s., tedy jako řízení o žalobách. O takový případ jde i v projednávané věci, a proto Nejvyšší správní soud postupoval v řízení podle § 65 a násl. s. ř. s.

Ve správním spisu, který žalovaná předložila, je kromě jiného založena žádost žalobkyně o poskytnutí jednorázové peněžní částky jako vdovy po zemřelém K. L., kopie úmrtního listu K. L., jenž zemřel xx 7. 1966 (jako pozůstalá manželka je uvedena F. L., roz. V.) a kopie oddacího listu v němčině a češtině, ze kterého vyplývá, že sňatek mezi žalobkyní a K. L. byl uzavřen xx 12. 1941. Správní spis dále obsahuje kopii osvědčení vydaného tehdejším Ministerstvem národní obrany dne 7. 9. 1949 podle § 8 zákona č. 255/1946 Sb., podle něhož K.l L. byl účastníkem národního boje za osvobození a započítává se mu doba od 14. srpna 1944 do 5. května 1945 jako příslušníku čs. armády v zahraničí, a ověřenou kopii Potvrzení Ministerstva národní obrany ze dne 4. června 1947, podle něhož K. L. konal mimořádnou činnou vojenskou službu od 2. 12. 1944 do 14. 11. 1945.

Žaloba je důvodná.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 39/2000 Sb. se vztahuje tento zákon na občany České republiky, kteří splňují podmínky uvedené v § 1 odst. 1 bodě 1 písm. a) a b) a v § 2 odst. 1 bodech 1 až 3 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození a bylo jim o tom vydáno podle § 8 cit. zákona osvědčení, nebo mají-li doklad, který osvědčení nahrazuje. Podle odst. 2 se zákon vztahuje rovněž na vdovy a vdovce po občanech uvedených v odst. 1, jejichž

manželství trvalo v době účasti manžela v národním boji za osvobození a jejichž manžel buď padl nebo kdykoli později zemřel, stejně jako vdovy a vdovce, kteří uzavřeli nové manželství.

Žalovaná ve svém rozhodnutí vyšla z toho, že manžel žalobkyně konal vojenskou službu od 2. 12. 1944 do 5. 5. 1945, tedy po dobu delší než 3 měsíce, avšak kratší než 1 rok. Tento předpoklad žalované o délce vojenské služby K. L. je však nesprávný. Pokud jde o stanovení počátku této doby, jde o jasnou chybu, které si je žalovaná vědoma (jak uvedla ve svém vyjádření), ale která nemohla podle jejího názoru mít vliv na poskytnutí jednorázové částky, neboť ani doba od 14. 8. 1944 do 5. 5. 1945 nedosáhne doby 1 roku. Konec této doby omezila žalovaná dnem 5. 5. 1945 a to i přesto, že podle potvrzení, předloženého žalobkyní, konal K.L. vojenskou službu až do 14. 11. 1945. Ve svém vyjádření žalovaná uvedla, že doba strávená ve vlastnosti účastníka národního boje za osvobození v čs. armádě v zahraničí a ve spojenecké armádě končí vždy nejpozději dnem 5. 5. 1945, vojenskou službu po tomto datu nelze považovat za konání vojenské služby v čs. armádě v zahraničí mající charakter odbojové činnosti – poukázala přitom na § 15 bod 2 zákona č. 255/1946 Sb. S tímto názorem však nelze souhlasit. Zákon č. 39/2000 Sb. totiž výslovný odkaz na ustanovení § 15 bod 2 zákona č. 255/1946 Sb. nemá, naopak ve svém ustanovení § 4 odst. 1 uvádí, že jednorázová peněžní částka náleží občanům, uvedeným v § 1 odst. 1, kteří konali vojenskou službu v československých zahraničních armádách nebo ve spojeneckých armádách v letech 1939 až 1945. Z toho plyne, že pro účely odškodnění podle zákona č. 39/2000 Sb. uvedený zákon předpokládá, že bude vzata v úvahu doba vojenské služby až do konce roku 1945, nikoli pouze do 5. 5. 1945.

V dalším řízení bude proto na správním orgánu, aby především správně stanovil počátek vojenské služby K. L., dále pak, aby spolehlivým způsobem objasnil, zda mimořádná činná vojenská služba po 5. 5. 1945 byla v případě K.L. vojenskou službou v čs. zahraniční armádě (zde bude především na místě vyžádání příslušného vyjádření od Ministerstva obrany České republiky).

Na základě výše uvedeného soud dospěl k závěru, že skutkový stav, který žalovaná vzala za základ napadeného rozhodnutí nemá jednak oporu ve spise a jednak vyžaduje zásadní doplnění. Soud proto zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení vychází ze skutečnosti, že žalobkyni, která měla v řízení úspěch, náklady nevznikly a žalovaná nebyla v řízení úspěšná (§ 60 odst. 1 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 7. 8. 2003

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu